

Изгражда се монумент на лесовъдска памет в ДГС - Селище

В галечната 1961 г. в Северозападните Родопи нечуваната ветрова стихия спира растежа и развитието на прекрасните иглолистни гори в протежение на 40 километра. Това става на 29 май, когато в м. Вищерица се образува смерч, чийто унищожителен път продължава през селата Нова махала, Медени поляни и Побит камък, до м. Селище, където той се разклонява и десният му ръкав достига м. Беглика, а левият - през местностите Кара тепе, Чагъра и Кондев чарк (ГС - Велинград) - до м. Стояново гере (ГС - Ракитово). Ето как един от очевидците - инж. Страхил Лазаров, описва случилото се: „В 16.55 ч. за кратко време небето се стъмва, въздухът се завихря и помита всичко пред себе си. Бурята поваля дърветата като покосени и кръстосани по земята тела, изкоренени и изпочупени. Този унищожителен ураган поваля около 30 000 дка първокласни смърчови и борови гори, като най-големи поражения нанася в Горските стопанства в Селище, м. Беглика и м. Широка поляна и по-малки - във Вищерица, Чехлюво, Ракитово и Велинград. Обемът на унищожените дървета е над 1 млн. куб. метра.“ (Цаков, И., 2015) (сн. 1).

Особено сериозно е засегнат районът на Горското стопанство - Селище, където за минути върху площ 18 000 дка пагат най-ценните иглолистни насаждения. Пет години след бедствието 17 000 дка са напълно възстановени чрез залесяване. Това е едно от най-масовите залесявания, извършвани някога в България. Как е било възможно да се случи това? С държавната политика (Постановление № 134 от 27 юни 1961 г. на Министърския съвет) и с всеотдайността на лесовъдската колегия и обществото. Районите на ветровала са определени за обекти с национално значение и е разпоредено да се създаде организация за ефективно и бързо усвояване на падналата дървесна маса и да се изготвят проекти за ускорено залесяване на смърчовите площи (Даков, М., 1985). Поради благоприятните почвено-климатични условия за растеж и развитие

на иглолистните дървесни видове, главно на белия бор и смърча, разработените проекти предвиждат по пътя на изкуствено залесяване да бъдат създадени трайни по състав, високопродуктивни горски култури и насаждения.

В книгата на д-р инж. Кирил Цанов „История на горите в Чепинско“ (2011) можем да прочетем: „При извършените предварителни проучвания (ВПО „Агроролеспроект“ и местни специалисти) се установява, че сериозен проблем ще възникне с почистване на терените от отпадъци при сечта (повалените пънове и клони заемат 20-30 %). Налага се решението - отпадъците да бъдат изгаряни загължително.

Възможностите за механизизирана почвоподготовка и използване на работни животни са ограничени поради наклона на терена, който често е над 15°. Изхождайки от горните съображения, основният дял на почвоподготовка е извършен чрез ръчни тераси с широчина 40-50 сантиметра. За да се усвоят цялостно площите и да стане по-бързо склопяване на културите, терасите се залагаха на разстояние един метър ос от ос“. Създадена е стройна организация на работата на терен, в която освен местните хора участват студентски и ученически бригади, доброволци от близките родопски градове. За целта са построени временни жилища, открита е болница и зъболекарски кабинет. В края на 1964 г. приключва битката за оползотворяване на повалената дървесина, без тя да се похаби, без да се допуснат пожари и нападения на насекомни вредители.

Днес по склоновете на Беслетското било, Широко доло и Дерменка, по скатовете на Балък гере и Кара тепе, Чагъра и Кондев чарк, Петрово гере и Хремчица издигат чела прекрасни гори, което е доказателство за едно величаво градивно дело. На Родопската гора е върнато отнетото от стихията богатство. С труда на лесовъдите и стотици работници е издигнат ръкотворен зелен паметник за бъдещите поколения.

Делото им не е забравено. На кръгли годишнини от събитието се организират чествания, на които се отдава заслужена почит на хората, взели дейно участие в преодоляването на последиците от смерча. Лесовъдите ветерани - инж. Иван Цаков, д-р инж. Кирил Цанов, инж. Страхил Лазаров, техник-лесовъдите Симеон Симеонов, Цанко Илиев, Никола Сачков и други, всеки със свое участие в процесите от онова време, опиват спомени за ветровала и извършената работа за възстановяване на засегнатите територии.

Научни екипи работят по проблеми, свързани със структурата, здравния статус и възобновителната способност на дендроценози, създадени на мястото на

разстроени от смерча. В последно време българо-словашката научна група (проф. г.н. Христо Цаков, гл. ас. г-р Ангел Ферезлиев от Института за гората при БАН и г-р Иван Михал, г-р Милан Барна и г-р Алоиз Цицак от Института по горска екология при Словашката академия на науките - Зволен), извършиха проучвания и проведоха заедно с ДГС - Селище, на 13 май 2017 г. кръгла маса. Публикувани са научни и научнопопулярни статии, свързани със сегашната структура, резултатите от проведените лесовъдски мероприятия, здравния статус и естественото възобновяване на културите, създадени на мястото на засегнатите от смерча насаждения. По инициатива на сегашното ръководство на Държав-

ното горско стопанство - Селище, начело с инж. Велизар Чолаков, и със средствата, събрани от гарения, започна да се изгражда мястото на паметта, в което да се засвидетелства почит на всички горски дейци и жители на близките населени места, отдала част от личния и професионалния си живот за справяне с последици от смерча през далечната 1961 година. - Гордеем се с привилегията да бъдем техни последователи, продължавайки в тези трудни времена свящото дело в истинска служба на българската гора - казва инж. Велизар Чолаков (сн.2).

На мястото, където още след ветровала е направена чешма, от миналата година кипи усилена работа по изграждането на мемориала. Мястото е обособено и се прави ограда, засажда се декоративна растителност, оформят се стъпала и алеи. От ДГС - Селище, са докарани два каменни блока, които ще се превърнат в символ на местната гора след ветровала и на възстановените насаждения.

Амбицията на хората, които осъществяват инициативата, е мястото да се превърне и в символ на връзката между делото от миналото и признателността на настоящето и бъдещето. Защото бъдеще имат само тези, които почитат делото на своите предци.

Гл. ас. д-р инж. Ангел ФЕРЕЗЛИЕВ
ръководител на Опитна база за иглолистните гори -
Велинград, на ИГ - БАН

Wood-Mizer
from forest to final form

ДВОЙНОЗАРЪБВАЩ / МНОГОЛИСТОВ ЦИРКУЛЯР EG300

НАЙ-ЛЕСНИЯТ НАЧИН ДА УВЕЛИЧИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА

Заповядайте да видите тази и други машини в действие на нашия щанд D1, зала 3, на специализираното изложение „Техномобел“ в Интер Експо Център, София от 26 до 30 март 2019 г.

Комбинира функциите на двойнозаръбвач и многолистов циркуляр в една машина

Оптимизира рандемана от всяка дъска

Увеличава общата производителност на банцига с 20-30 %

Може да бъде оборудван с до 5 циркулярни триона

Екотехпродукт ООД

София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38
office@ecotechproduct.com

www.wood-mizer.bg

тел./факс: 02/979 17 10
тел.: 02/462 70 35
тел.: 089 913 31 10